

Warszawa, 03-11-2022 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

VII.613.4.2022.MM

Pan

nadinsp. Paweł Dzierżak

Komendant Stołeczny Policji

Komenda Stołeczna Policji w Warszawie

e-PUAP

Dotyczy sprawy: I-KIII/1553/1422/22/JS

Szanowny Panie Komendancie,

uprzejmie dziękuję za informacje przedstawione w odpowiedzi z dnia 20 września 2022 r. Po zapoznaniu się z treścią tego pisma oraz dodatkowymi wyjaśnieniami osoby, która zwróciła się z wnioskiem do Rzecznika Praw Obywatelskich, uznano, że zasadne jest skierowanie do Pana Komendanta dodatkowego wystąpienia w niniejszej sprawie.

W treści wymienionego wyżej pisma Pana Komendanta stwierdzono, że uczestnicy zgromadzenia „Przeciw faszynomowi” „za pośrednictwem mediów społecznościowych nawoływali się do gromadzenia, w związku z czym, zgromadzenie to nie może się w tym przypadku powoływać na tryb zgromadzenia spontanicznego”. Zdaniem RPO samo wcześniejsze komunikowanie się uczestników zgromadzenia publicznego nie może przesądzać, że zgromadzenie to nie ma charakteru zgromadzenia spontanicznego. Pragnę uprzejmie zwrócić uwagę na treść postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2021 r. (sygn. akt II KK 461/21), w

którym SN stwierdził, że „należało zakwestionować wywód skarżącego, że rozpropagowanie terminu zgromadzenia w przestrzeni internetowej nadało temu zgromadzeniu charakter akcji zorganizowanej, rodzącej określone konsekwencje prawne przewidziane we wskazanej ustawie dla zgromadzeń zwykłych. Fakt rozgłoszenia tej informacji na wskazanym forum nie odbierał temu zgromadzeniu charakteru spontaniczności, gdyż wbrew twierdzeniom skarżącego nie był ustalony ośrodek decyzyjny odpowiadający za logistyczne przygotowania tego zgromadzenia, jak też nie ustalono, aby istniały deklaracje pewnego udziału określonych osób w tym zgromadzeniu. Dlatego też słusznie w orzeczeniach obu Sądów przypisano temu zgromadzeniu charakter spontaniczny. W świetle ustalonych okoliczności sprawy nie był również kwestionowany pokojowy charakter tego zgromadzenia. Tak scharakteryzowane zgromadzenie korzystało, w zakresie brania w nim udziału przez uczestników tego zgromadzenia oraz wyrażania przez nich w czasie jego trwania opinii w istotnych społecznie kwestiach, z ochrony konstytucyjnej (art. 54 ust. 1, art. 57) i konwencyjnej (art. 10 ust. 1 i art. 11 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.) i nie było nielegalne (zob. wyrok TK z 10 lipca 2008 r., P 15/08, OTK-A 2008/6/105). Zachowanie polegające na wzięciu udziału w zgromadzeniu o charakterze spontanicznym stanowi realizację konstytucyjnych uprawnień jednostki polegających na korzystaniu z wolności wyrażania opinii, w tym także obejmujących krytyczne oceny organów państwa w przestrzeni publicznej, co stanowi ważny element demokracji bezpośredniej (por. Wytyczne Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (Office for Democratic Institutions nad Human Rights) z 30 marca 2007 r.).”

Z kolei w wyroku z dnia 15 marca 2022 r. (sygn. akt II KK 90/22) Sąd Najwyższy podkreślił, że „w sytuacji pokojowego charakteru zgromadzenia spontanicznego władze publiczne powinny wykazać pewien poziom tolerancji aby wolność zgromadzeń - gwarantowana, zarówno w Konstytucji RP, jak i Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, nie została pozbawiona swojego charakteru i nie zatraciła swojej istoty.”

Uczestnik wskazanego wyżej zgromadzenia publicznego podnosi, że miało ono charakter pokojowy i brało w nim udział niewiele, bo około 40 osób. Zwraca on również uwagę, że nie jest w stanie wskazać konkretnej osoby, którą można by uznać za organizatora zgromadzenia. Ponadto wnioskodawca podnosi, że uczestnicy zgromadzenia, wśród których była osoba z niepełnosprawnością, nie zablokowały

trasy przemarszu „VII Marszu Zwycięstwa”, a działania Policji uniemożliwiły im zmanifestowanie przeciwnych poglądów wobec uczestników tego marszu.

Z treści pisma Pana Komendanta wynika, że w niniejszej sprawie wylegitymowano 36 osób, wobec których w Komendzie Rejonowej Policji Warszawa I, na podstawie art. 54 § 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia* (Dz. U. z 2022 r., poz. 1124 ze zm.) prowadzone są czynności wyjaśniające w sprawie wykroczeń stypizowanych w art. 52 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. *Kodeks wykroczeń* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2151 ze zm.).

Mając na uwadze powyższe, działając w oparciu o art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. *o Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2020 r., poz. 627 ze zm.), zwracam się do Pana Komendanta z prośbą o przekazanie szczegółowych informacji o sposobie zakończenia tych czynności. Ponownie wyrażam również prośbę o odniesienie się w treści odpowiedzi do rekomendacji i uwag Rzecznika Praw Obywatelskich sformułowanych w wystąpieniach skierowanych do Komendanta Głównego Policji w sprawie wolności organizowania zgromadzeń spontanicznych oraz kontrdemonstracji z dnia 22 listopada 2021 roku¹ oraz w sprawie praktyki otaczania uczestników gromadzeń przez kordon funkcjonariuszy Policji z dnia 1 grudnia 2020 roku².

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

¹ Wystąpienie RPO do Komendanta Głównego Policji z 22 listopada 2021 r. (https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/2021-11/Do_KGP_zgromadzenia_spontaniczne_22.11.2021.pdf; dostęp: 31/10/2022).

² Wystąpienie RPO do Komendanta Głównego Policji z 1 grudnia 2020 r. (https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Do_KGP_1.12.2020.pdf; dostęp: 31/10/2022).